

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 14 febr. 1895, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 39 och 44 §§ i legostadgan den 23 november 1833.

I 1734 års lag stadgades i 14 kapitlet handelsbalken, att legostämman skall vara från michelsmessodag till samma tid året derefter.

Genom kungörelsen den 22 april 1819 framflyttades helårsstämmans ingång till den 24 oktober.

Denna bestämmelse bibehölls i gällande legostadga den 23 november 1833, hvilken stadga, beträffande flyttnings- och uppsägnings-tiden för legohjon innehåller följande stadganden:

39 §. Vill husbonde skiljas vid tjenstehjon eller tjenstehjon vid husbonde, eger husbonde tjenstehjon uppsäga, och tjenstehjon tjenst sin, ifrån och med den 26 juli till och med den 24 augusti, och i Stockholms stad, för flyttning i april månad, ifrån och med den 24 januari till och med den 22 februari. Sker ej uppsägning å nu föreskrifven tid, fortfare tjenstehjon i tjensten till nästa flyttningsdag mot lika städja och lön, som förut.

44 §. Flyttningsdag för tjenstehjon, så å landet som i städerna, är den 24 oktober med undantag för Stockholms stad, der tvenne flyttningsdagar årligen ega rum, nemligen den 24 april och den 24 oktober.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 38, anför herr A. Ericson i Ransta: Den för tjenare i lag bestämda flyttningsdagen den 24 oktober vore för jord-

brukaren olämplig, ty då påginge den synnerligt vigtiga höstplöjningen, och i sena år vore ännu en del af skörden, i synnerhet rotfrukter, oinbergad, hvarför stora förluster kunde för jordbrukaren uppstå, om han då under en vecka saknade arbetare och dertill måste hemta sina nya tjenare. Härtill komme, att väglaget vid denna tid vore dåligt och väderleken vanligen regnig och obehaglig. Dessa oftast förlustbringande svårigheter skulle till större delen undvikas, om flyttningstiden framflyttades en månad eller till den 24 november.

Den nu bestämda uppsägnings- och städseltiden vore äfven olämplig. Att den 26 juli, såsom nu vore stadgadt, utfärda betyg åt tjenare vid jordbruket vore för tidigt, ty då återstode ännu den arbetsammaste och vigtigaste delen af tjänståret. En framflyttning af uppsägnings- och städseltiden vore därför af behovet påkallad.

Motionären föreslår alltså, att Riksdagen måtte för sin del besluta sådana ändringar uti 39 och 44 §§ i nu gällande »Kongl. Maj:ts förnyade nådiga legostadga för husbönder och tjenstehjon; gifven Stockholms slott den 23 november 1833», att dessa lagrum må erhålla följande lydelse:

39 §. Vill husbonde skiljas vid tjenstehjon eller tjenstehjon vid husbonde, ege husbonde tjenstehjon uppsäga, och tjenstehjon tjenst sin, från och med den 1 oktober till och med den 1 november, och i Stockholms stad, för flyttning i maj månad, ifrån och med den 1 april till och med den 1 maj. Sker ej uppsägning å nu föreskrifven tid, fortfare tjenstehjon i tjensten till nästa flyttningsdag mot lika städja och lön, som förut.

44 §. Flyttningsdag för tjenstehjon, så å landet som i städerna, är den 24 november, med undantag för Stockholms stad, der tvenne flyttningsdagar årligen ega rum, nemligen den 24 maj och 24 november.

Åtskilliga förslag om ändring af flyttningsdagen hafva framställts vid riksdagarne under så väl detta som förra århundradet. Sista gången bragtes denna fråga å bane vid 1892 års riksdag, då lagutskottet, i anledning af enskild motionärs framställning, hemstälde, att Riksdagen måtte i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga förslag angående framflyttande af den tid, som i gällande legostadga funnes bestämd för tjenstehjons flyttning.

Inom båda kamrarne yppade sig emellertid emot ett sådant för-

slag betänkligheter, och motionen blef i båda kamrarne utan votering afslagen.

Man framhöll nemligen svårigheten att i vårt land med dess stora utsträckning och olika klimatiska förhållanden fastställa en flyttningstermin, som kunde finnas lika passande för rikets alla landskap. Om än det kunde anses fördelaktigt för de sydligaste provinserna att flyttningstiden framflyttades, på det att jordarbetena under senhösten ej måtte afbrytas genom ombyte af arbetsstyrkan, så skulle dock för de öfriga delarne af vårt land en dylik åtgärd endast verka till skada.

Emot flyttningstidens framflyttande anfördes vidare, att flyttningen i så fall skulle komma att ega rum under den kallare årstiden, hvilket skulle vålla olägenhet särskildt för de gifta tjenarne.

Slutligen erinrades mot förslaget, att en ändring af flyttningstiden ej kunde ega rum, utan att föreskrifterna om tiden för mantalsskrifningen underginge motsvarande förändring.

På de skäl, som vid 1892 års riksdag sålunda anförts emot det då väckta förslaget om flyttningstidens ändring, anser utskottet sig icke kunna tillstyrka någon ändring i den nu i lag bestämda flyttningdagen. Vid sådant förhållande och då det måste lända till både husbondens och tjenstehjonets fördel, att uppsägning af legoförhållandet sker i god tid före flyttningdagen, i följd hvaraf den af motionären föreslagna förkortning i denna tid icke kan vara lämplig, finner utskottet sig icke heller kunna tillstyrka bifall till motionärens förslag beträffande framflyttning af uppsägningstiden.

På grund af hvad sålunda anförts, föranlåtes utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 februari 1895.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.

Herr *J. Anderson* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
